

מתן הנחות בארנונה לאחר פשיטת רגל על ידי מועצות מקומיות

רקע כללי

על חוב הארנונה חלים **דיני פשיטת הרגל**. חוב ארנונה שהוכר בפסיקה כ"מס עירוני", זוכה מכוח סעיף 345 לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג-1983, למעמד של חוב בדין קדימה (דרגה שלישית), בהליכי פשיטת רגל.

על מבקש ההנחה להעביר **טופס בקשה רלוונטי** (סעיף 9 לתקנות ההנחה). טופס הבקשה יועבר לגזבר ולמנהל מחלקת הרווחה שיעבירו להחלטת הועדה את החלטת בצירוף חוות דעת בכתב. הועדה תקבע את זכאותו של מבקשה ההנחה ואת שיעורי ההנחה המגיעים לו ע"ס טופס הבקשה וחוות הדעת.

על מועצה למנות **ועדת הנחות** (סעיף 5 לתקנות ההנחה).

חלק מסוגי ההנחות יטופלו בלעדית בידי גזברת הרשות המקומית ואחרים יובאו על ידי הגזברות להכרעתה של ועדת ההנחות בארנונה. החלטות הועדה אינן טעונות אישור של המועצה, ואולם הן תונחנה על שולחנה.

הנחה בארנונה לא תינתן אלא אם כן שולמה יתרת הארנונה בתשלום אחד מראש, בהוראת קבע או לפי הסדר תשלומים אחר והוסדרו תשלומים על חשבון חובות העבר לארנונה של המחזיק ולהנחת דעתו של גזבר הרשות המקומית.

התחשבות במצבו החומרי של המבקש-

סעיף 2 לתקנות ההנחה קובע רשימה של הנחות כלליות. על פיו, מועצה רשאית לקבוע למחזיקים שונים, הנחה מסכום הארנונה הכללית שהוטלה בשנת כספים. הסעיף קובע רשימת מבחנים למתן הנחות בארנונה.

סעיף 2א לתקנות ההנחה, קובע כי **בקביעת שיעור ההנחה, רשאית המועצה להתחשב במצבו החומרי של המחזיק ולצורך זה אף לקבוע תנאים ומבחני משנה לזכאות להנחה**. ואולם המדובר בקביעת שיעור הנחה של סעיף 2(1)-(10) לתקנות ההנחה, קרי זהו סעיף כללי של התחשבות במצב חומרי לאחד הנישומים המוזכרים בסעיפים 2(1)-(10): אזרח וותיק, נכה, עולה חדש וכו'.

מבקש "נזקק"-

מבקש נזקק- ועדת ההנחות תהא מוסמכת לתת הנחה בשיעור של עד **70%** למחזיק בנכס שהוא נזקק. "נזקק" מוגדר בתקנות, ביו היתר, **כמי שקרה לו אירוע אשר הביא להרעה משמעותית ובלתי צפויה במצבו החומרי (סעיף 7(2) לתקנות ההנחה)**. על מבקש "נזקק" להמציא לרשות המקומית בקשה חתומה, ובהתאם לצורך, להמציא פרטים או מסמכים

נוספים לצורך דיון בבקשתו, לפי דרישת הגזבר או מנהל מחלקת הרווחה או הועדה, לפי הענין.

על מנת לזכות בהנחה לפי פרק ד' לתקנות, צריכים להתקיים ארבעה תנאים מצטברים:

א. ההנחה תינתן לנישום בגין דירה המשמשת למגורים.

ב. "נזקק"- על הנישום להוכיח כי נגרמו לו הוצאות חריגות גבוהות במיוחד בשל אירוע אשר הביא להרעה משמעותית ובלתי צפויה במצבו החומרי.

ג. על הנישום להמציא לרשות בקשה חתומה לפי טופס 2 שבתוספת השניה לתקנות ההנחה.

ד. ההנחה תינתן ע"ב חוות דעתו של מנהל מחלקת הרווחה וגזבר הרשות המקומית.

וועדת ההנחות קובעת את זכאותו של המבקש בהתאם למבחנים שבסעיף 9 לתקנות ההנחה, ובהסתמך על חוות דעתו של מנהל מחלקת הרווחה. החלטת הועדה ניתנת בכתב ובצירוף הנמקה. הנמקה מיוחדת יש לתת כאשר נדחית בקשת הפונה (ארנונה עירונית, הנריק רוטוביץ ופנחס גלעד, עמ' 698).

יש לשים לב – שיקול הדעת לגבי שיעור ההנחה במקרה זה מוקנה לחברי הועדה, אך יחד עם זאת, כאשר הנתונים של נישום, שזכה בהנחה גבוהה, דומים לנתונים של נישום, שזכה בהנחה נמוכה, אזי הנישום יכול לתקוף את החלטת הועדה בבית המשפט ולחייבה להסביר את שיקוליה.

בה"פ 255/00 **מצגר נ' עיריית חיפה**, ארנונה עירונית פסקי דין, המכון לחקר המיסוי המוניציפאלי, כרך ד, פירש ביהמ"ש את המונח "נזקק" כ"אדם בשבל מצבו החומרי זקוק לעזרה".

הנחה לעסק

הנחה לעסק תבוצע על פי סעיף 4 לתקנות ההנחות, הועדה רשאית לתת הנחה לעסק רק כאשר המחזיק הוא בעל העסק ואין לו עסק נוסף, שטחו של העסק אינו עולה על 75 מ"ר, מלאו למחזיק 65 שנה ולמחזיקה 60 שנה, הוא עוסק שמחזור העסקאות שלו בכל עסקיו לא עולה על 240,000 ₪ והוא זכאי להנחה לפי 2(8) לדירת מגורים. הנחה זו תהיה אך ורק עד השיעור שניתן למחזיק על דירת המגורים שלו באותה שנה ותינתן רק ל-40 המטרים הראשונים של שטח העסק.

סיכום

אם עסקינן **בדירת מגורים** והמבקש **עומד בתנאי הסף לקבלת הנחה**, לפי פרק ד' לתקנות (ראה לעיל, תוך שימת דגש על דירת המגורים), לא קיימת מניעה של ועדת ההנחות להכריז על המבקש כ"מבקש נזקק" ולפיכך להעניק לו הנחה בארנונה.

אם עסקינן **בעסק**, הנחה תינתן רק אם המבקש עומד בקריטריונים של **הנחה למגורים** ורק לגבי חלקו היחסי של הנכס. במידה ותוענק ההנחה, רצוי כי תנהג המועצה **ביחס שווה כלפי נישומים שמצבם זהה**.

סעיף 78 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ם-1980, (להלן: "הפקודה") קובע רשימת חובות המוגדרים כחובות בדין, וקובע סדר עדיפות לגבי אותם חובות. סדר העדיפות הוא כדלהלן: **בעדיפות ראשונה**, מוגדר חוב שכר עבודה אותו חב פושט הרגל לשכירו. בכלל זה נכללים דמי חופשה, פדיון ופיצויי פיטורין. יש לציין כי הסעיף מגביל חוב זה לסכום מסוים המתעדכן מעת לעת.

בעדיפות שנייה, מוגדר חוב למס הכנסה: סכום שנוכה על ידי פושט הרגל לפי פקודת מס הכנסה משכר עבודה וטרם שולם לפקיד השומה.

בעדיפות שלישית לאחר חובות אלה, הסעיף וקובע מספר סוגי חובות בעלי עדיפות שווה תשלומים בעדיפות שווה: תשלומי חובה - **מסים עירוניים**, מסים של מועצות מקומיות ותרומות שהן בבחינת מסים המוטלות על פי פקודת העדות הדתיות, מסים שהוטלו על פושט הרגל עד סוף השנה הקודמת, כל עוד לא מדובר בשומה של יותר משנה אחת, כל מס שהוטל או שזמן פירעונו הגיע בשנים עשר החודשים הקודמים, דמי שכירות וסכומים המגיעים בשל פיגורים במילוי צווי מזונות.

לפי האמור לעיל, אין מניעה להעניק הנחה בארנונה לפושט הרגל, אם הוא עומד בקריטריונים שלעיל (יש להבחין בין דירת מגורים לעסק), ואולם חשוב לציין כי דיני פשיטת הרגל קובעים סדר עדיפויות לגביית החוב. עצם סגירת חוב עם הרשות המקומית, תוך מתן הנחה, אינו מקנה עדיפות לגביית החוב שייגבה לפי ההסדר הקבוע בדיני פשיטת הרגל.